

*Lod', ktorá sa plaví do neznáma
stratí svoj smer ak ju opustíš*

(Martin Sarvaš)

S časopisom Protialkoholický obzor, neskôr Alkoholizmus a drogové závislosti, sa mi spájajú drahé spomienky na vysokoškolské štúdiá. Písala som diplomovú prácu, ako tému som si, predovšetkým z praktických dôvodov, zvolila závislosť od alkoholu. Nič nenaznačovalo, že by som sa niekedy v budúcnosti mala závislostiam naozaj venovať. Písanie diplomovej práce si vyžiadalo štúdium literatúry. Pubmed vtedy už vraj fungoval, internet ako taký v bežnej slovenskej domácnosti menej. Moje kroky teda viedli do štátnej vedeckej knižnice v Košiciach. Aj po dvadsiatich rokoch si stále dokážem vybaviť v pamäti akúsi taktlnú spomienku v prstoch, ktorými sa prehrabávam v excerpčných lístkoch v knižnici. Boli obchytné a mäkké, zažltnuté, s okrajmi od pravidelnej manipulácie takmer práchnivými. Tam som narazila na časopis Alkoholizmus a drogové závislosti. V spomenutej záverečnej práci som citovala presne 34 rôznych prác z časopisu. Zoznámila som sa s ním teda dôkladne. Možno preto, že ma časopis sprevádzal v kritickom období, na prahu mladej dospelosti, mi naň zostala nostalgická spomienka.

Za to, že ma osud v roku 2005 zavial do Centra pre liečbu drogových závislostí v Bratislave, môže zrejme súhra náhod. Že som zostala, a prispievam svojim dielom práce k fungovaniu centra už takmer 20 rokov, však nie je dielom náhody. Môže za to azda, okrem istej neflexibilnosti mojej osobnosti, to, že závislosti robím rada, že mi imponuje rozmer dostupnosti pomoci

pre ľudí, ktorí ju potrebujú, skrátka služby. Dostala som na pracovisku kopy mimoriadnych príležitostí, a je pre mňa profesionálnou ctou tieto príležitosti centru vracať v podobe práce, ktorú, dúfam, budem ešte mnoho rokov vykonávať. Moja profesionálna kariéra teda nepriniesla rozluku s časopisom ADZ(PO), náš vzťah sa naďalej upevňoval, a v nadchádzajúcich rokoch som mala niekoľkokrát česť do časopisu prispieť vlastnými textami, aj pomôcť svojou prácou v redakčnej rade.

Od začiatku mojej pracovnej kariéry boli vedúcimi redaktormi časopisu prof. MUDr. Vladimír Novotný, CSc., MUDr. Michal Turček, PhD. a MUDr. Michal Patarák, PhD. V ostatných rokoch sa na stretnutiach redakčnej rady časopisu veľa hovorilo o atraktivnosti časopisu v printovej podobe v dnešnej digitálnej dobe, o udržaní jeho existencie, o jeho budúcnosti. V jeseni roku 2022 vtedajší vedúci redaktor časopisu oznámil svoje rozhodnutie vzdať sa funkcie. Akosi sa stalo, že som v ten deň, v tom momente, sedela za tým istým stolom, spolu s ďalšími ľuďmi zo Sekcie (vtedy) drogových závislostí Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS a zástupcami redakčnej rady časopisu. Akosi sa stalo, že niektorí v súvislosti s budúcnosťou časopisu spomenuli moje meno.

Prihovám sa Vám teda ako nová vedúca redaktorka časopisu Alkoholizmus a drogové závislosti. Veľmi si cením, že som dostala príležitosť pomôcť časopisu, ktorý ma sprevádza od čias mojich štúdií. Moje rozhodnutie prijať poverenie stať sa nasledujúcou vedúcou redaktorkou nebolo jednoduché, ani rýchle. Presvedčil ma azda závan mojej vlastnej mladosti, profesijného zápalu, odzrkadlený v tradícii časopisu. Pomohla silná podpora výboru Sekcie medicíny závislostí SPsS, ako aj môjho zamestnávateľa. Už toto prvé dvojčísle Alkoholizmu a drogových závislostí pod mojím vedením je však dôkazom, že bez pomoci prispievateľov to zvládnem len s ťažkosťami.

Mám nádej, že časopis nie je drahý len mne, ale všetkým jeho odberateľom. Prispievať do časopisu sa v kontexte dnešnej kapacitnej poddimenzovanosti pracovísk v našom odbore zdá takmer absurdné, viem. Veď publikáciu v časopise zdravotné poisťovne nezaplatia. Je teda stratou času, keď máme sotva dost personálu na zdravotné výkony? Písať vyžaduje sedieť za zavretými dvermi, v tichu, kontemplácii, sústredení. Vyžaduje to čítať, hľadať slová, nahrádzať ich inými. Na oddelení so stovkami lôžok je to ťažké rovnako, ako v ambulancii, kde v čakárni sedia desiatky pacientov. A predsa, prispievatelia do časopisu v takýchto zariadeniach pracovali a pracujú. Možno ich motivoval tvorivý nadriadený, možno ich vlastný záujem. Napoly rozpracované texty si pravdepodobne museli nosiť domov. Stratou času to nikdy doposiaľ nebolo, a verme, že ani nebude. Aj vďaka časopisu sa nám

darí komunikovať výsledky našej práce, ale aj udržať si osobné vzťahy, či prilákať do odboru nových kolegov.

V dvojčíslí časopisu, ktoré držíte v rukách, máte možnosť zoznámiť sa so Štandardným diagnostickým a terapeutickým postupom: Komplexný manažment pacienta so závislosťou od opioidov, ktorý bol schválený na sklonku roku 2020. V nasledujúcich číslach časopisu plánujeme publikovať aj ostatné schválené štandardy z dielne odbornej pracovnej skupiny pre odbor Medicína závislostí. Môžete si preštudovať pôvodnú prácu „Účinnosť inovovanej liečby závislosti od alkoholu s využitím disulfiramu“, ktorú poznáte z nedávnych odborných podujatí, teraz sa však dočkala súhrnnej písomnej podoby. V čísle nájdete aj prehľadovú prácu o vzťahoch medzi behaviorálnymi a látkovými závislosťami. Dvojčíslie dopĺňajú správy z Medzinárodnej konferencie Lisbon Addictions 2022, ktorá sa konala v dňoch 23.-25. novembra 2022 v Lisabone, a zúčastnili sa jej MUDr. Lubomír Okruhlica, CSc. a MUDr. Boris Bodnár, MBA, a z konferencie k projektu AlHaMBRA – Alcohol Harm Measuring and Building Capacity for Policy Response and Action, ktorej sa zúčastnil MUDr. Lubomír Okruhlica, CSc. v dňoch 21. – 22. novembra 2022, tiež v Lisabone. V januári 2023 bolo MUDr. Lubomírovi Okruhlicovi, CSc. prezidentkou SR udelené vyznamenanie – Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky, najmä v oblasti zdravotníctva. Pri tejto príležitosti publikujeme rozhovor s oceneným.

Vyjadrujem vďaka všetkým predchádzajúcim vedúcim redaktorom časopisu, redakčnej rade, aj jeho prispievateľom. Vďaka ich úsiliu stále máme možnosť Alkoholizmus a drogové závislosti (Protialkoholický obzor) čítať. Udržanie tradície jedného z najstarších medicínskych časopisov na Slovensku je zodpovednosťou celej odbornej spoločnosti. Motivujme sa navzájom k tvorbe. Snažme sa, aby časopis nespráchnivel tak, ako tie obchytané excerptné lístky v knižnici. Pomôžme mu udržať smer. Sama zodpovednosť vedúcej redaktorky prijímam s vážnosťou, a verím, že časopisu dokážem pomôcť. Pokorne pri tom prosím o pomoc Vás všetkých.

Zuzana Kamendy